

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายของการศึกษาในประเด็นบทบาทผู้นำทางวัฒนธรรมของหลวงพ่อดูตตะ ที่มีต่อการกำเนิด การดำรงอยู่ และการเปลี่ยนแปลงของหมู่บ้านมอญพลัดถิ่น สังขละบุรี ต.หนองลู อ.สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี ผ่านบริบทพัฒนาการเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อสะท้อนให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมของชุมชนหมู่บ้าน และการปรับเปลี่ยนบทบาทความเป็นผู้นำของหลวงพ่อดูตตะ ที่มีการคลี่คลายจากอดีตจนถึงปัจจุบัน รวมถึงวิธีการที่หลวงพ่อดูตตะใช้ในการธำรงชาติพันธุ์ของชาวมอญพลัดถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นปึกแผ่นและความเป็นหนึ่งเดียวของชุมชนหมู่บ้านมอญพลัดถิ่น สังขละบุรี เกิดขึ้นได้ด้วยบทบาทความเป็นผู้นำของหลวงพ่อดูตตะ ขณะเดียวกันในยุคการก่อตั้งชุมชนหมู่บ้าน หลวงพ่อดูตตะเป็นผู้สลายอคติทางชาติพันธุ์ของคนเผ่าพันธุ์ต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ร่วมกันในเขตอำเภอสังขละบุรี ไม่ว่าจะเป็นชาวไทย ชาวกระเหรี่ยง และชาวมอญ ดังเช่นเดียวกันกับกรณีขุนเจือง วีรบุรุษในตำนานดินแดนสองฝั่งโขง ผู้เป็นศูนย์รวมความหลากหลายทางชาติพันธุ์ให้เป็นหนึ่งเดียว

พบว่าบทบาทของหลวงพ่อดูตตะไม่จำกัดอยู่เฉพาะบทบาทผู้นำทางธรรมเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทของผู้นำทางโลกอีกด้วย ด้วยบทบาทของผู้นำทางภูมิปัญญาในการพัฒนา ผู้นำทางด้านเศรษฐกิจ ผู้นำทางการปกครอง และผู้นำทางจิตวิญญาณ

เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงในอนาคตถ้าไม่มีหลวงพ่อดูตตะอยู่เป็นเสาหลัก (เนื่องจากปัจจุบันหลวงพ่อดูตตะมีอายุมากแล้ว) บทบาทความเป็นผู้นำของหลวงพ่อดูตตะจะมีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะอิทธิพลต่อการธำรงชาติพันธุ์ กล่าวได้ว่าอัตลักษณ์ความเป็นมอญอาจไม่ถึงขั้นสูญสลายแต่จะค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปมากขึ้น ส่วนบทบาทของหลวงพ่อดูตตะจะเปลี่ยนแปลงจากผู้นำที่มีตัวตนจริงถูกกระทำให้กลายเป็นวีรบุรุษในตำนาน

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมจะส่งผลกระทบต่อชาวมอญรุ่นใหม่ค่อนข้างรวดเร็วและรุนแรงกว่ากลุ่มอื่น ส่วนกลุ่มชาวมอญรุ่นกลาง (รุ่นพ่อแม่) มีแนวโน้มในการธำรงชาติพันธุ์ลดลงเช่นเดียวกัน และกลุ่มผู้ที่ยังสามารถธำรงชาติพันธุ์ไว้ได้ คือ ชาวมอญรุ่นเก่า (รุ่นปู่ย่าตายาย) และกลุ่มชาวมอญผู้อพยพเข้ามาใหม่ไม่เกิน 5 ปี ซึ่งยังยึดถือวัฒนธรรมประเพณีมอญอย่างเหนียวแน่น

This thesis aims to study the roles of a culture hero, Luang Por Uttama, toward the origination, sustenance and transformation of Diaspora Mon Village in Sangkhlaburi – Tambol Nongloo, Sangkhlaburi District, Kanchanaburi Province. This study was performed in an array of historical development propositions. By this mean, a holistic view of social and cultural structures of Mon Village, changes in the decline of Luang Por Uttama's leadership roles, and his way to maintain Diaspora Mons' ethnic identities could be drawn.

The results of the study showed that the leadership roles of Luang Por Uttama contribute to the unity and unification of Diaspora Mon Village. It also revealed that in the beginning of the Diaspora Mon establishment, Luang Por Uttama was the one who unified all ethnic tribes in Sangkhlaburi- Thai, Karen and Mon.

In addition to his task on religious perspectives, the roles on ordinary social views such as intellectual development, economic, political, and spiritual enlightenment were also covered.

Due to uncertainties and changes of society and culture, the leadership roles of Luang Por Uttama would probably decline and Mon's ethnic identities would gradually deteriorate consequently. As such, it might be believed that Luang Por Uttama's leadership would lastly be remained legendary in the literature.

Moreover, this study revealed that such ever-changing transformations of society and culture tend to affect a new generation of Mon in particular at a fast, intensified pace. In the case of the middle-level generation (parents), a tendency to maintain their ethnic identities is diminishing. Whereas, old generation of Mon (grandparents) and the new Mon refugees migrating to Sangkhlaburi not over 5 years are able to uphold their identities, tradition, and culture in pride.